

HRVATSKA GOSPODARSKA KOMORA

Sektor za financijske institucije, poslovne informacije i ekonomske analize

Odjel za makroekonomske analize

Kvaliteta kredita u prehrambenoj industriji

Uvodno

Trendovi u prehrambenoj industriji

Stanje i kretanje kredita

NPL-ovi (loši krediti) u prehrambenoj industriji

Zaključno

Listopad 2017.

Uvodno

Kreditne institucije obvezne su klasificirati plasmane u tri šire kategorije:

- 1) plasmani za koje nisu identificirani objektivni dokazi o umanjenju njihove vrijednosti na pojedinačnoj osnovi (rizična skupina A),
- 2) plasmani za koje su identificirani objektivni dokazi o djelomičnom umanjenju njihove vrijednosti, odnosno djelomično nadoknadivi plasmani (rizična skupina B, koja se sastoji od rizičnih podskupina B-1, B-2 i B-3) i
- 3) plasmani za koje su identificirani objektivni dokazi o potpunom umanjenju njihove vrijednosti, odnosno potpuno nenadoknadivi plasmani (rizična skupina C).

Krediti koje banke klasificiraju u kategorije B i C, odnosno djelomično nadoknadivi i potpuno nenadoknadivi krediti (eng. NPL – *Nonperforming Loans*), banci predstavljaju rizik i potencijalni gubitak, a ujedno i trošak jer regulator za takve kredite od banaka zahtijeva rezervacije. Visoka razina NPL-ova za banku znači i smanjenje mogućnosti odobravanja novih kredita, a za klijente, neizravno i za ukupno gospodarstvo, ograničenje investicija i razvoja.

Takvo ograničenje investicija može se odnositi i na prehrambenu industriju čiji značaj, kako za tu industriju tako i za, s njom povezanu, djelatnost poljoprivrede se uočava i u postojanju osiguranih posebnih financijskih sredstava u Europskom poljoprivrednom fondu za ruralni razvoj. Financijska sredstva osigurana su u iznosu od 2,026 milijardi eura, i to za razdoblje 2014. – 2020. Spomenuta sredstva mogu biti vrlo dobar temelj za postizanje ciljeva u poslovanju neke tvrtke, ali i pomoć pri odobravanju bankarskih kredita.

Trendovi u prehrambenoj industriji

Proizvodnja prehrambenih proizvoda najznačajnija je grana prerađivačke industrije, odnosno ima najveći udio (2,6% u 2015. godini) bruto dodane vrijednosti¹ u BDP-u Hrvatske unutar prerađivačke industrije. Osim toga, ima značajan utjecaj na djelatnost poljoprivrede, šumarstva i ribarstva koja čini 3,4% BDP-a.

Proizvodnja prehrambenih proizvoda zauzima najveći pojedinačni udio u industrijskoj proizvodnji prerađivačke industrije, pa su tako i njihova kretanja uglavnom vrlo slična, odnosno u 2012. i 2013. godini bilježi se pad proizvodnje u proizvodnji prehrambenih proizvoda i prerađivačkoj industriji, a od 2014. godine do danas bilježi se rast.

Ipak, pozitivna su kretanja proizvodnje prehrambenih proizvoda bila izraženija u odnosu na ona u prerađivačkoj industriji, pa je tako prošlogodišnja razina proizvodnje u prerađivačkoj industriji bila 2,5% veća u odnosu na onu iz 2010. godine, a razina proizvodnje prehrambenih proizvoda bila je 8,4% veća. Razina proizvodnje prehrambenih proizvoda veća je za 3,4% i u odnosu na 2008. godinu, dok je kod prerađivačke industrije razina manja za 10,3%.

Brža dinamika povoljnijih kretanja u prehrambenoj industriji u odnosu na prerađivačku industriju djelomično je rezultat kretanja robnog izvoza. Naime, u 2016. godini vrijednost robnog izvoza prerađivačke industrije bila je 39,7% veća u odnosu na 2010. godinu, dok je kod prehrambenih proizvoda ta vrijednost bila čak 84% veća. I udio robnog izvoza prehrambenih proizvoda u izvozu prerađivačke industrije kontinuirano se povećava od 2011. godine (sa 7,8% na 9,8% u 2016. godini).

Zaposleni u pravnim osobama u prehrambenoj industriji čine 3,4% ukupno zaposlenih u pravnim osobama RH. Promatrano po granama prerađivačke industrije, najviše je zaposlenih, tj. 19,3%

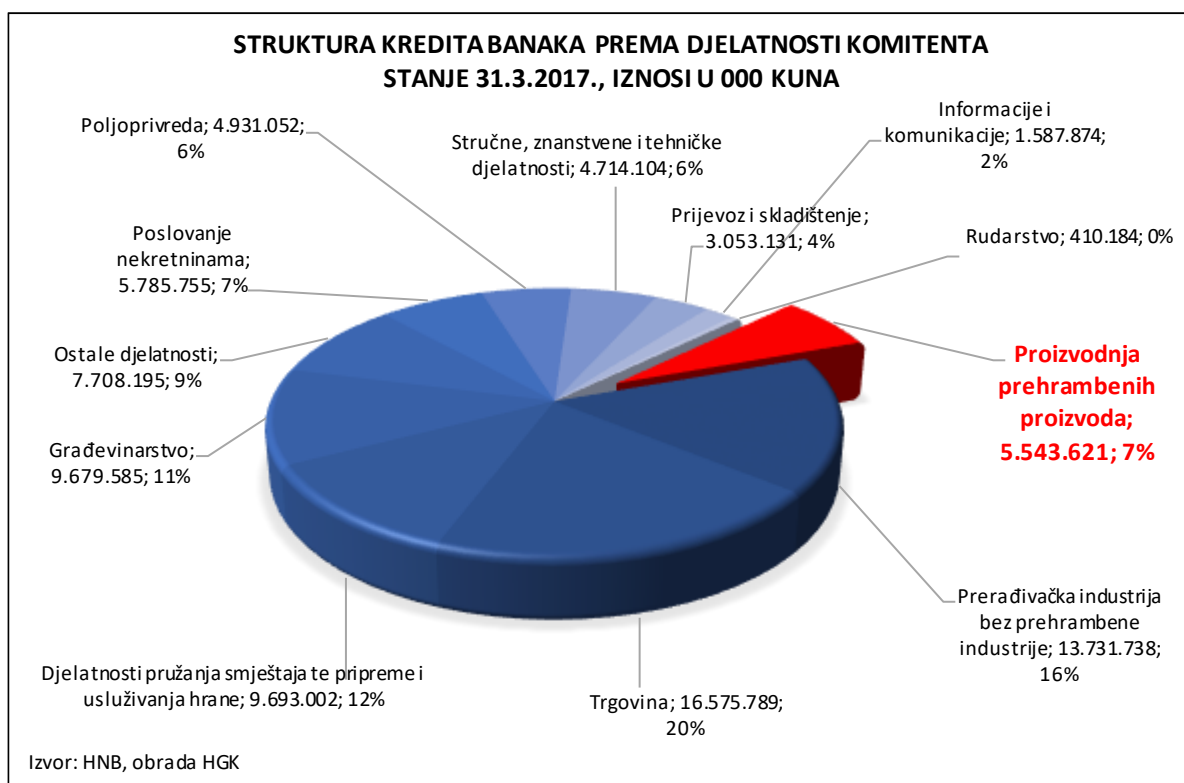
¹ Bruto dodana vrijednost (BDV) je tržišna vrijednost svih proizvedenih roba i usluga umanjena za vrijednost međufazne potrošnje (BDV + porezi na proizvode - subvencije na proizvode = BDP)

upravo u prehrambenoj industriji. Spomenuti udjeli zaposlenih nisu se značajnije mijenjali u razdoblju kriznih godina (od 2010. do 2014. u prosjeku 3,1, tj. 17,2%). U 2016. godini bilo je 40.223 zaposlena, što je 0,6% manje u odnosu na 2015. godinu.

Prosječne su neto plaće u pravnim osobama u toj industrijskoj grani ispod prosjeka RH, što je značajnim dijelom rezultat obrazovne strukture zaposlenih u toj grani, tj. pravne osobe u proizvodnji prehrambenih proizvoda značajnim se dijelom sastoje od zaposlenih niže kvalificirane radne snage. U 2016. godini prosječna je mjesečna neto plaća u pravnim osobama prehrambene industrije iznosila 4.809 kuna i bila je 15,4% ispod prosjeka RH. Prošlogodišnje plaće niže od prosjeka RH samo su nastavak trenda koji se bilježi i u prethodnim godinama.

Stanje i kretanje kredita

Iznos plasiranih kredita nefinancijskim društvima u proizvodnji prehrambenih proizvoda čini gotovo 29% ukupnog iznosa kredita prerađivačke industrije, odnosno u ovoj je godini (stanje 31. 3. 2017.) iznos kredita nefinancijskim društvima u prehrambenoj industriji bio 5,5 milijardi kuna. Proizvodnja prehrambenih proizvoda samo je jedna od ukupno 24 grane prerađivačke industrije, a spomenuti značajan udio u kreditima samo je potvrda važnosti te grane koja je s 14,39% udjela u industrijskoj proizvodnji prerađivačke industrije najznačajnija grana te djelatnosti.

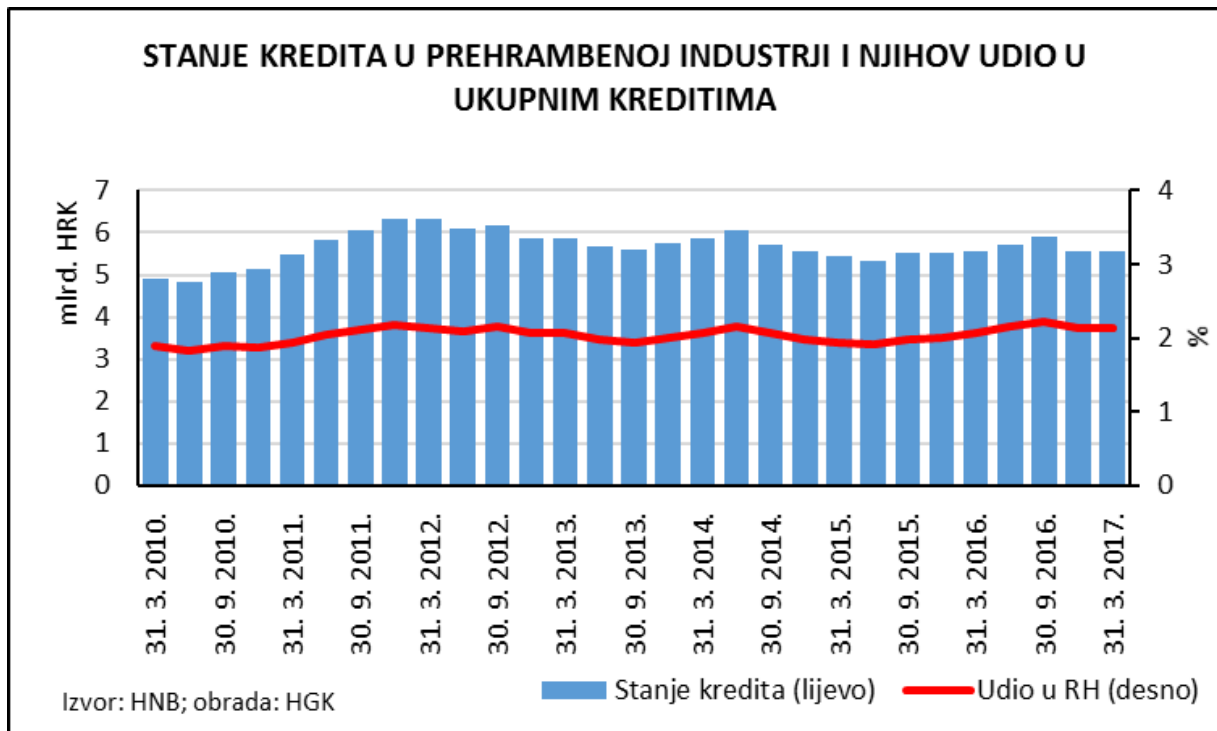

Prema posljednjim raspoloživim podacima, na dan 31. 3. 2017. iznos kredita nefinancijskim društvima u prehrambenoj industriji bio je 12,8% veći u odnosu na dan 31. 3. 2010. (najstariji raspoloživi podatak), pa se može reći da u posljednjih sedam godini postoji blagi uzlazni trend tog iznosa. Spomenuti uzlazni trend nije bio kontinuiran, već su postojale oscilacije.

HRVATSKA GOSPODARSKA KOMORA

Sektor za financijske institucije, poslovne informacije i ekonomske analize
Odjel za makroekonomske analize

Tel.: 01/4828 – 373; elektronička pošta: makroekonomija@hgk.hr

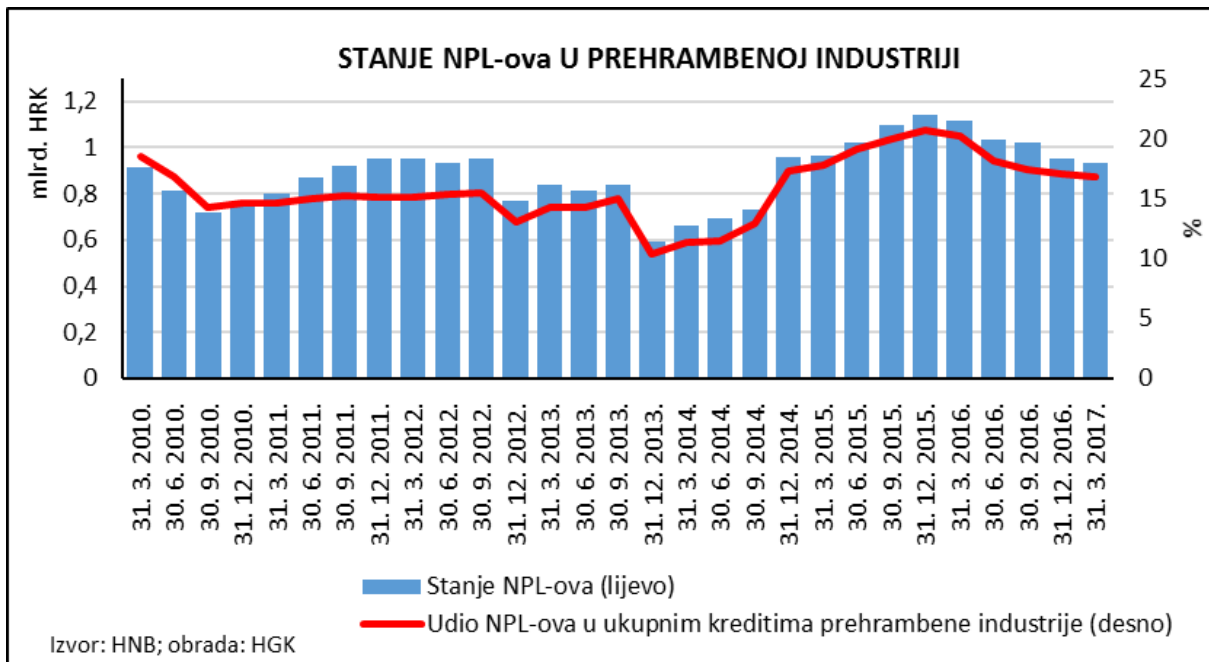

NPL-ovi (loši krediti) u prehrambenoj industriji

S druge strane, iznos djelomično nadoknadivih i potpuno nenadoknadivih kredita, kao dio ukupnih kredita prehrambene industrije, u promatranom razdoblju gotovo da i ne pokazuje trend rasta jer je „današnji“ iznos djelomično nadoknadivih i potpuno nenadoknadivih kredita veći za 2,3% u odnosu na onaj prije sedam godina, što je gotovo zanemarivo u tolikom razdoblju.

Tako je 31. 3. 2017. stanje djelomično nadoknadivih i potpuno nenadoknadivih kredita iznosilo 932,8 milijuna kuna, a isti taj dan 2010. godine 911,8 milijuna kuna, dok je najveća vrijednost od 1,139 milijardi kuna zabilježena 31. 12. 2015. godine.

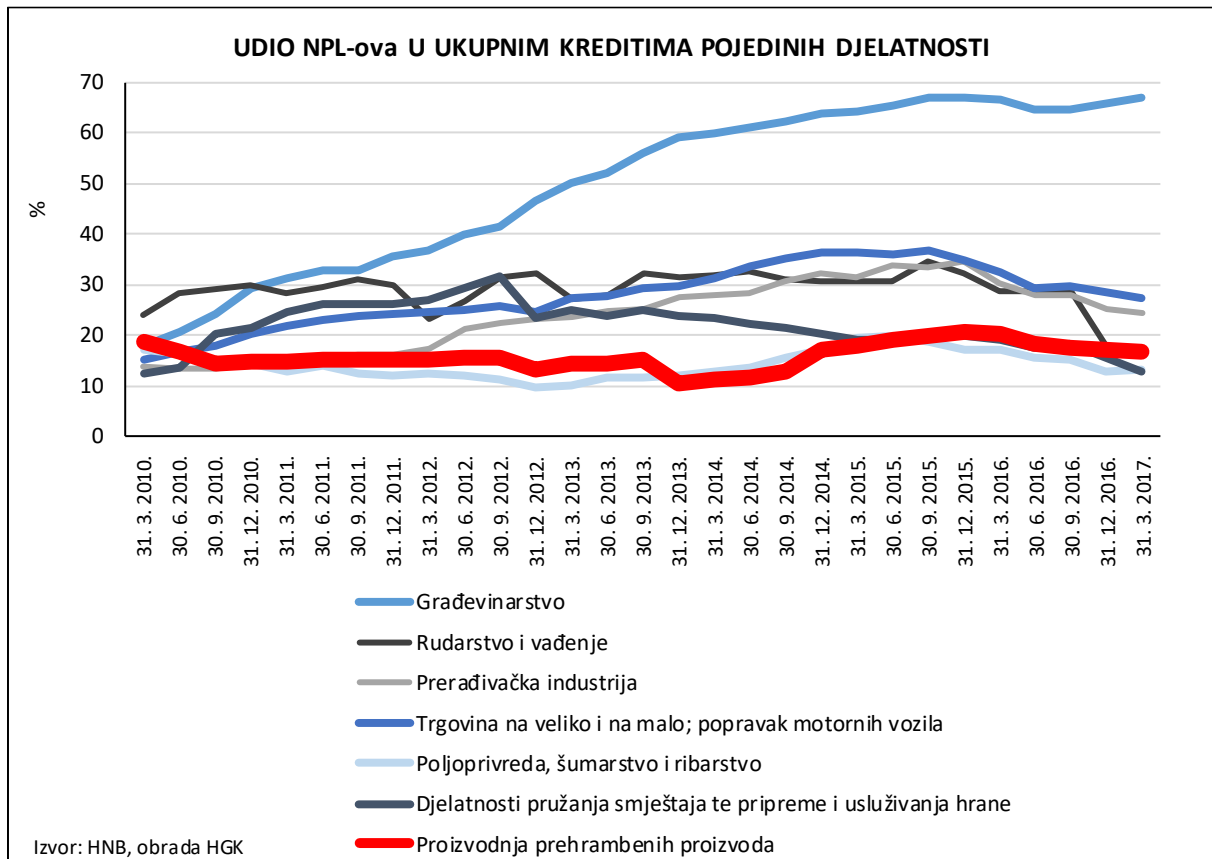
Udio djelomično nadoknadivih i potpuno nenadoknadivih kredita u iznosu ukupnih kredita prehrambene industrije (16,8%) na dan 31. 3. 2017. bio je znatno povoljniji u odnosu na cijelu prerađivačku industriju (24,2%), odnosno prema tome je pokazatelju kvaliteta kredita u prehrambenoj industriji bolja u odnosu na kredite u prerađivačkoj industriji. Sami udio djelomično nadoknadivih i potpuno nenadoknadivih kredita u iznosu ukupnih kredita prehrambene industrije nešto je manji u odnosu na isti dan 2010. godine (18,6%). U tom razdoblju postojale su oscilacije udjela, no u posljednjih godinu dana, kao i na razini prerađivačke industrije, primjetan je kontinuirani trend pada tog udjela, što je opet djelomično rezultat prodaje potraživanja. Primjerice tijekom drugog kvartala ove godine prodano je djelomično nadoknadivih i potpuno nenadoknadivih kredita u bruto iznosu od 96,1 milijun kuna.

Posljednji podatak (31. 3. 2017.) pokazuje razinu vrijednosti NPL-ova od 932,78 milijuna kuna, odnosno 16,8% ukupnog kreditnog portfelja ovoga sektora u bankama je potpuno nenaplativo ili teško naplativo.

Zaključno

Udio NPL-ova prehrambene industrije pokazuje povoljniju situaciju (manji udio NPL-ova) nego što je to na razini cijele prerađivačke industrije. Pozitivniji podaci prehrambene industrije u odnosu na one u prerađivačkoj industriji djelomično su rezultat povoljnijih kretanja industrijske proizvodnje koja su izraženija u prehrambenoj industriji u odnosu na cijelu prerađivačku.

Kratice

HNB	Hrvatska narodna banka
HGK	Hrvatska gospodarska komora
NPL	Nonperforming loans
RH	Republika Hrvatska
BDP	Bruto domaći proizvod
DZS	Državni zavod za statistiku

Opće napomene:

Ovu analizu izrađuje i za nju je odgovorna HGK. Informacije, mišljenja, analize i zaključci koji se iznose temelje se na javnim statističkim i ostalim informacijama što potječu iz izvora u čiju se potpunost i točnost HGK pouzdaje, ali za koje ne jamči. Utoliko su informacije, mišljenja, analize i zaključci izneseni u ovoj publikaciji podložni promjenama koje ovise o promjenama izvora informacija te o promjenama koje nastupe od trenutka pisanja teksta do njegova čitanja. Ova publikacija ili njeni dijelovi ne mogu se kopirati ili bilo kako drukčije reproducirati bez navođenja izvora.

HRVATSKA GOSPODARSKA KOMORA

Sektor za financijske institucije, poslovne informacije i ekonomske analize
 Odjel za makroekonomske analize
 Tel.: 01/4828 – 373; elektronička pošta: makroekonomija@hgk.hr